

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/69/2018
Identifikačné číslo spisu:	8112228968
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Gandžala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8112228968.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. L., rod. S., trvalým pobytom v L., zastúpenej JUDr. Martinom Staroňom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Prešove, Hlavná 89, proti žalovaným 1/ V. Z., trvalým pobytom v L., 2/ K. Z., trvalým pobytom v L., zastúpeným JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Prešove, Masarykova 2, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 29C/182/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. novembra 2016 sp. zn. 16Co/23/2016, 16Co/24/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd v Prešove (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 2. decembra 2015 č.k. 29C/182/2012-241 určil, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, kat. územie P, a to pozemok KNC parc. č. X/X, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m²; KNC parc. č. X/X, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere XX m² a KNC parc. č. X, druh pozemku - záhrady o výmere XXXX m² v podiele 8/50 patria do dedičstva po poručiťovi K. S., nar. XX.XX.XXXX a zomrelom XX.XX.XXXX (prvý výrok) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (druhý výrok). Zároveň vo výroku rozsudku konštatoval, že o trovách konania (medzi stranami sporu - poznámka dovolacieho súdu) a trovách štátu bude rozhodnuté v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (tretí výrok).

1.2. V úvode odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa sa domáhala určenia, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, kat. územie P. patria do dedičstva po poručiťovi K. S., nar. XX.XX.XXXX a zomrelom dňa XX.XX.XXXX (otec žalobkyne). Žalobu odôvodnila tým, že administratívnou chybou v 50. rokoch 20. storočia v katastrálnom území P. vznikla situácia, že v susedstve sa nachádzali dva pozemky z mpč. X, X - X vedených v PKV XX v prospech právnych predchodcov žalobkyne a v PKV č. XX v prospech rodiny L. ako právnych predchodcov žalovaných. Otec žalobkyne pozemky vedené v PKV č. XX nadobudol kúpnopredajnou zmluvou z XX.XX.XXXX, o uzatvorení ktorej bol vykonaný pozemno-knižný zápis uznesením Okresného súdu v Sabinove zo dňa

09.06.1947. Na pôvodnom pozemku mpč. X v PKV č. XX bola postavená stavba N., pričom z náčrtu o miestnom vyšetrovaní z februára 1982 je zrejmé, kde a na ktorom pozemku budova N. stála. Po vykonaní ROEP v r. 1998 Správou katastra namiesto PKV č. XX bol založený list vlastníctva č. XX, na ktorý však bol zapísaný už len jeden pozemok s bývalým mpč. X, X - X, a to ako pozemok parc. č. X, X a X v prospech právnych predchodcov žalovaných bez toho, aby sa Správa katastra Prešov vysporiadala s nehnuteľnosťami vedenými na PKV č. XX. Dňa 07.12.2008 na obecnom zastupiteľstve v S. bol prejednávaný odpredaj budovy v P., konkrétne budovy W. na ktorom bolo spochybnené vlastníctvo právnych predchodcov žalovaných k predmetnému pozemku, pričom samotní žalovaní, ktorí prejavili záujem o odpredaj budovy W. sa vyjadrili, že je potrebné preveriť vlastníctvo k predmetnému pozemku. V súčasnej dobe tak ako to vyplýva z geometrického plánu č. 34/2007 vypracovaného Ing. A., sú pozemky pôvodne vedené v PKV č. XX v prospech právnych predchodcov žalobkyne vedené na LV č. XXX v prospech žalovaných. Keďže sa jej nepodarilo zmenu vlastníckych práv k predmetným pozemkom dosiahnuť opravou prostredníctvom príslušnej správy katastra na základe žiadosti o oprave katastrálneho operátu, domáha sa určenia vlastníckeho práva v prospech jej právneho predchodcu predmetnou žalobou. Naliehavý právny záujem odôvodnila tým, že existujúci právny stav zapísaný v katastri nehnuteľnosti nezodpovedá skutočnému stavu, a preto je potrebné zosúladiť právny stav zapísaný v katastri so stavom faktickým, keďže vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti svedčí jej právnenému predchodcovi.

1.3. Na základe vykonaného dokazovania prvoinštančný súd „dospel k jednoznačnému záveru, že nehnuteľnosti toho času vedené na LV č. XXX, kat. územie P. boli v plnom rozsahu vytvorené z pôvodných pozemno-knižných parciel mpč. X, X - X zapísaných v PKV č. XX, kat. územie P. vlastnícke právo, ku ktorým svedčalo iba v prospech právnych predchodcov žalobkyne. Nakoľko z pozemno-knižného protokolu č. XX vyplýva, že právnenému predchodcovi žalobkyne K. S., (...) svedčalo vlastnícke právo k uvedeným nehnuteľnostiam iba v spoluvlastníckom podiele 8/50 pod B5 a B6 odpísaného z pôvodného pozemno-knižného protokolu pod B22 a B23 titulom kúpy v roku 1947 a titulom dedenia po nebohom K. S., súd vyhovel žalobe o určenie vlastníckeho práva v prospech právneho predchodcu žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam iba v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 8/50 a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.“ Zároveň konštatoval: „V danom prípade žalobkyňou nebolo preukázané, že jej právny predchodca nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam pôvodne vedeným v PKV č. XX aj vo zvyšnom spoluvlastníckom podiele akýmkoľvek formálnym, resp. neformálnym právnym úkonom od jeho právnych predchodcov, resp. E. A. a G. S. na spoluvlastnícke podiely, ktorých po obtovaní do Sovietskeho zväzu bolo v rozsahu 23/50 vložené vlastnícke právo v prospech Československého štátu.“

2.1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. novembra 2016 sp. zn. 16Co/23/2016 (rozhodnutie odvolacieho súdu obsahovalo i rozhodnutie vedené pod sp. zn. 16Co/24/2016, týkajúce sa odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie č.k. 29C/182/2012-132 z 21. januára 2014, ktorého predmetom bolo priznanie znalečného - poznámka dovolacieho súdu) na základe odvolania žalobkyne i žalovaných 1/ a 2/ rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a zároveň rozhodol, že žalovaní majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 48,4 % (druhý výrok).

2.2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie na správne zistený skutkový stav použil správny právny predpis, ktorý aj správne interpretoval, pričom zo skutkového stavu vyvodil správne právne závery a teda jeho rozsudok je vecne správny. Preto ho podľa ustanovenia § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) potvrdil.

2.3. V súvislosti so zdôraznením správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol: „Z dokazovania vykonaného na súde prvej inštancie nepochybne vyplynulo, že kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 0X.XX.XXXX nadobudol K. S. - otec žalobkyne vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu A. C., rod. S., okrem iného aj k parcele mpč. X, X-X, ktorej pozemnoknižný zápis bol vykonaný uznesením Okresného súdu v Sabinove dňa 09.06.1947. Z pozemkovoknižného protokolu č. 2 je zrejmé, že zápis v prospech právneho predchodcu žalobkyne bol vykonaný dňa 03.06.1947 pod čd. 1197 pod B 22. Zo zápisu pod B 23 vyplýva, že K. S. nadobudol aj podiel po nebohom K. S. pod B5 na základe uznesenia o odovzdaní pozostalosti zo dňa 06.08.1949 pod sp. zn. D 559/47. Ako je z obsahu spisu zjavné, vlastnícke právo k mpč. X, X - X z protokolu 2 bolo následne zapísané do PKV XX, kat. územie P. okrem iných v prospech právneho predchodcu žalobkyne K. S. pod B5 (pôvodne B22) v podiele 4/50

a pod B6 (pôvodne B23) v podiele 4/50. Vykonaným dokazovaním bolo tiež zistené, že vlastnícke právo k parcelám mpč. X, X-X svedčiace o spoluvlastníctve právnych predchodcov žalobkyne a Československého štátu z PKV č. XX, kat. územie P. nezaniklo žiadnym právnym úkonom, ale do LV č. XXX bolo prevedené chybou pri spracovaní registra obnovennej evidencie pozemkov.“ Následne odvolací súd konštatoval, že „sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie v tom smere, že so zreteľom na vykonané dokazovanie patria do dedičstva po poručiťovi K. S. (...) sporné nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, ale len v podiele 8/50. V konaní mal súd prvej inštancie za preukázané, že spoluvlastnícky podiel bratov otca žalobkyne A. a G. S. v rozsahu 23/50 bol vložený po ich obtovaní do Sovietskeho zväzu v prospech Československého štátu. Žalobkyňa vo svojom odvolaní síce tvrdila, že do súdneho spisu predložila kúpnu zmluvu, ktorou mal byť preukázaný prevod podielu brata na K. S., ako aj doklad z dedičského konania o prechode podielu na K. S., z obsahu spisu však tieto nevyplyvajú. Keďže výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver o pravdivosti tvrdenia tejto skutočnosti, je potrebné konštatovať, že žalobkyňa v tomto smere neunesla dôkazné bremeno, a teda zo strany súdu nebolo možné určiť, že aj spoluvlastnícky podiel A. a G. S. v rozsahu 23/50 patrí do dedičstva po K. S..“

2.4. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odôvodnil odvolací súd aplikáciou ustanovení § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 2 a § 262 ods. 2 CSP.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP argumentujúc tým, že rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie „vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, z nesprávneho zhodnotenia dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci.“

3.3. V odôvodnení dovolania v zásade namietala nesprávnosť záverov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, že do dedičstva po poručiťovi K. S. patria predmetné nehnuteľnosti len v podiele 8/50-in k celku. Podľa jej názoru do dedičstva po menovanom patria aj pôvodné spoluvlastnícke podiely k predmetným nehnuteľnostiam po jeho súrodencoch N. S., A. C., rod. S. a K. S. v súhrnnom rozsahu 19/50-in, a aj spoluvlastnícky podiel vo výške 23/50-in po jeho bratoch A. a G. S., ktorý po ich optovaní do bývalého Sovietskeho zväzu neprešiel na do vlastníctva bývalého Československého štátu (ČSR), ale „ostal príbuzným, ktorí ostali na území ČSR, a to bez akejkoľvek zmluvy, teda najčastejšie neformálnym úkonom“. Z uvedených dôvodov má za to, že „rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, z nesprávneho zhodnotenia dôkazov a z nesprávneho právneho posúdenia veci.“ Následne dovolateľka uviedla, že „v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená otázka optovania do Sovietskeho zväzu a zanechania majetku (nehnuteľností) ostatným súrodencom, resp. rodinným príslušníkom na základe zmluvy alebo bez zmluvy“, a zároveň namietala, že „odvolací súd sa odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď nezahrnul do dedičstva všetky spoluvlastnícke podiely patriace do dedičstva po poručiťovi K. S., ale len podiel 8/50, pričom podľa rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je súd pri rozhodovaní o určení vlastníckeho práva povinný skúmať všetky podiely a prisúdiť ich žalobcovi, ak patria jemu alebo do dedičstva.“

4.1. Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhli, aby dovolací súd jej dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP odmietol, eventuálne, aby jej dovolanie podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol a im priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Konštatovali, že neobstojí jej „formálna“ zmienka uvedená v úvode dovolania, kde namieta nesprávne právne posúdenie veci, nakoľko z obsahu dovolania je zrejmé, že jej argumentácia sa v celom rozsahu týka iba takých okolností, ktoré majú skutkový (nie právny) charakter. Pokiaľ mala v úmysle namietat nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne hodnotenie dôkazov, či iné porušenie jej práva na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom súdu, mohla tak urobiť v rámci iného dôvodu opodstatňujúceho prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a nie podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Pokiaľ ide o dovoláciu námietku týkajúcu sa riešenia otázky optovania, táto bola v konaní riešená, pričom dovolateľka svoje tvrdenia o neformálnom odovzdaní nehnuteľnosti jej otcovi zo strany

jeho bratov ničím nepreukázala (neuniesla dôkazné bremeno), tak ako to napokon konštatoval aj odvolací súd, a preto nevznikol žiaden dôvod otázku optovania posudzovať a z tohto hľadiska nemôže byť predmetom prieskumu dovolacím súdom ani táto otázka. Žalovaní ďalej uviedli, že dovolateľka tvrdený odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu o nezahrnutí spoluvlastníckych podielov vo veľkosti 19/50-in do dedičstva po poručiťovi K. S. nepodložila žiadnym rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v podobnej právnej veci. Uvedený dovolací dôvod preto nie je daný. V spore bolo preukázané, že poručiť K. S. (otec dovolateľky) bol spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností v rozsahu 8/50-in k celku. So zvyšnými spoluvlastníckymi podielmi v rozsahu 42/50-in k celku sa súd prvej inštancie i odvolací súd náležite vysporiadali.

4.2. V doplnujúcom vyjadrení k dovolaniu (doručenom súdu prvej inštancie dňa 26. júla 2017) žalovaní v súvislosti s tým, že dovolateľka odôvodnila prípustnosť dovolania poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ a zároveň na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP poukázali na uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017, kde bolo konštatované, že dovolateľ nemôže uplatniť popri sebe viaceré, navzájom protichodné alebo logicky sa vylučujúce dôvody prípustnosti dovolania, a to ani vo vzájomnom (horizontálnom) vzťahu ustanovení § 420 a § 421 CSP, ale ani vo vnútri týchto ustanovení [vo vertikálnom usporiadaní jednotlivých dôvodov prípustnosti dovolania v rámci toho istého ustanovenia (samostatne v rámci § 420 CSP a v rámci § 421 CSP)]. Okrem toho konštatovali, že nie je daný dovolací dôvod podľa ustanovenia 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože dovolací súd sa už otázkou prechodu vlastníctva majetku osôb, ktoré optovali do bývalého ZSSR zaoberal napr. v uznesení z 31. októbra 2011 sp. zn. 2 MCdo 18/2010.

5. Dovolateľka sa vyjadrila len k doplnujúcemu vyjadreniu žalovaných k jej dovolaniu a v súvislosti s argumentáciou žalovaných týkajúcou sa uznesenia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017, namietala, že ich argumentácia je nesprávna, pretože účelovo poukázali len na tie časti odôvodnenia predmetného rozhodnutia, ktoré sú v ich prospech. Okrem toho v súvislosti s ich tvrdením uvedeným v doplnujúcom vyjadrení k dovolaniu, že dovolací súd sa už otázkou prechodu vlastníctva majetku osôb, ktoré optovali do bývalého ZSSR zaoberal v uznesení z 31. októbra 2011 sp. zn. 2 MCdo 18/2010 uviedla, že toto rozhodnutie nie je možné aplikovať na tento prípad ako ustálenú judikatúru vylučujúcu dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, a to z toho dôvodu, že v uvedenom rozhodnutí bol riešený prechod majetku občanov na Československý štát, pričom v tomto prípade optanti (súrodenci poručiťľa) nezanechali pred odchodom do ZSSR majetok Československej republiky, ale tento majetok zanechali poručiťľovi.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo

1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

12. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

13. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vykazovať nedostatky, ktoré by v konečnom dôsledku viedli k znemožneniu meritórneho dovolacieho prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016).

14. Ako už bolo konštatované, v danom prípade dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi ešte nebola vyriešená.

15. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to, ako dovolateľ túto otázku v dovolaní zadefinuje a špecifikuje. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda

v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16. Právnu úpravou dovolania v Civilnom sporovom poriadku sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP má za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní odvolacích senátov.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP má tiež osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017).

18. Pre právnú otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnú otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia dovolacieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

19. Otázkou relevantnou v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.

20. Pokiaľ dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, tak v tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia riadne nešpecifikovala v zmysle požiadaviek uvedených v odseku 18 tohto odôvodnenia, pretože jednak jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom nešpecifikovala (konkrétne) právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uvedeným spôsobom ani neuviedla, ako ju riešil odvolací súd; čo je však podstatnejšie, neuviedla konkrétne stanoviská, judikáty alebo rozhodnutia najvyššieho súdu preukazujúce existenciu „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ pri riešení (konkrétnej) právnej otázky, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť (pričom uvedenie konkrétnych prameňov „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ je primárnym základným predpokladom pre možnosť skúmania „odklonu“ od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“), a taktiež neuviedla, ako mala byť (konkrétne) právna

otázka správne riešená.

21. Pokiaľ dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala (i) poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak i v tejto súvislosti musí dovolací súd konštatovať, že prípustnosť dovolania (i) podľa tohto ustanovenia riadne nešpecifikovala v zmysle požiadaviek uvedených v odseku 19 tohto odôvodnenia, pretože ani v tomto prípade jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom nešpecifikovala (konkrétnu) právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uvedeným spôsobom ani neuviedla, ako ju riešil odvolací súd, a ani neuviedla, ako mala byť (konkrétna) právna otázka správne riešená. Pokiaľ v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom vo všeobecnosti (teda bez toho, aby prípustnosť tohto dovolacieho dôvodu náležite zdôvodnila vyššie uvedeným spôsobom) poukazovala na tzv. „otázku optovania“, tak v tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že odvolací súd (rovnako ako súd prvej inštancie) konštatoval, že dovolateľka (žalobkyňa) v tomto smere neunesla dôkazné bremeno, a že na základe vykonaného dokazovania bolo ustálené, že spoluvlastnícky podiel bratov poručiteľa A. v rozsahu 23/50-in prešiel na vtedajší Československý štát (Československú republiku). Ide teda o aspekt, ktorý vyplýva z vykonaného dokazovania a hodnotenia dôkazov, čo v žiadnom prípade nemožno subsumovať pod prípustnosť dovolania a relevantný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. To sa týka aj ďalšej argumentácie dovolateľky, že rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako ako rozhodnutie súdu prvej inštancie) „vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a z nesprávneho zhodnotenia dôkazov“.

22. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd konštatuje, dovolanie žalobkyne uplatnené podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP nebolo odôvodnené prípustnými dôvodmi a dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanovení § 431 až 435 CSP a preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

23. Dovolací súd v súvislosti s tým, že žalovaní v doplňujúcom vyjadrení k dovolaniu poukázali na uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 (kde bolo konštatované, že dovolateľ nemôže uplatniť popri sebe viaceré dôvody prípustnosti dovolania) pre úplnosť záverom uvádza, že právny názor uvedený v tomto rozhodnutí bol v ďalšom období zásadne prelomený uznesením veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018 (v ktorom bolo vo výroku konštatované, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná), ale i uznesením pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky z 25. apríla 2018 č.k. PLz ÚS 1/2018-22.

24. Žalovaní boli v dovolacom konaní úspešní, a preto im dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.